

OCENJEVALNI OBRAZEC ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

ŠOLSKO SELEKCIJSKO TEKMOVANJE S PODROČJA SLOVENŠČINE
ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2025/2026

8. in 9. razred OŠ

Nataša Konc Lorenzutti: *Jutri bom siten kot pes*
Anja Štefan: *Štiri črne mravljice*

Ta obrazec po tekmovanju vstavite v žigosani list A3, na katerega je tekmovalec napisal razlagalni spis. Obrazca ne ločujte od spisa, da ne pride do zamenjave.

IME IN PRIIMEK TEKMOVALCA (ali šifra): _____

Ime in priimek ocenjevalca: _____

DOSEŽENE TOČKE: A: _____ B: _____ C: _____ Č: _____

Kriterij	
A Razumevanje – do 20 točk	Doseženo število točk
Predstavitev Aksla – do 3 točke	
Predstavitev mamice (Metke Fišer) – do 3 točke	
Predstavitev pogleda na svet (Aksel in mamica s primeri) – do 6 točk	
Predstavitev razvoja odnosa med Akslom in mamico (s primeri) – do 4 točke	
Utemeljitev skupnih vrednot Aksla in mravljic (s primeri) – do 4 točke	
SKUPAJ A	

B Uporaba književnega znanja – do 10 točk	Doseženo število točk
Smiselna vključenost podatkov o življenju in delu <u>obeh avtoric</u> – do 4 točke	
Smiselna vključenost podatkov <u>o obeh knjigah</u> – do 4 točke	
Smiselna vključenost literarnovednih pojmov – do 2 točki	
SKUPAJ B	

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 t	Doseženo število točk
Opredelitev z utemeljitvijo, katero delo je glede na vrednote prepričljivejše – do 4 točke	
Izvirni naslov – do 3 točke	
Izvirnost in ustvarjalnost pisanja – do 3 točke	
SKUPAJ C	

Č Zgradba besedila in jezikovna pravilnost – do 10 točke	Doseženo število točk
Zgradba besedila – do 3 točke	
Jezikovna pravilnost – do 4 točke	
Slogovna ustreznost – do 3 točke	
SKUPAJ Č	

Pripombe, komentarji (ocenjevalec lahko zapiše svoja opažanja, ki so podlaga za razpravo komisije):

Datum:

Predsednik šolske komisije:

MERILA ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

8. in 9. razred OŠ

Nataša Konc Lorenzutti: *Jutri bom siten kot pes*
Anja Štefan: *Štiri črne mravljice*

A RAZUMEVANJE – do 20 točk

Opomba

Vse naloge, ki niso zgolj reprodukcija obnov ali odgovorov na posamezna vprašanja, ampak se »odgovori« zrcalijo v kompleksnem prepletajočem se razmišljanju tekmovalca oziroma tekmovalke – analiziranje, sintetiziranje, vrednotenje posameznih prvin, si zaslužijo najvišje število točk.

Za besedilo, ki je pretežno obnova oz. odgovarjanje na posamezna vprašanja, lahko tekmovalec/tekmovalka v razdelku *razumevanje* prejme največ polovico točk.

Tekmovalec/tekmovalka:

- **predstavi Aksla – do 3 točke;**

Piše o Akslovih značajskih lastnostih, npr. je **razgledan** (pozna različne vrste parkov, pasme psov ...), **pameten** (sklepa, da kdor diši po golažu, ne more biti nevaren; najde Gašperjevo hišo; šteje noči v zavetišču; razume vremensko napoved; pozna dneve v tednu; govori italijansko ...), **svojeglav** (pobegne od mamice ...), **čustven** (je srečen, ko spozna sestro; ganjen ob spoznanju, da ima družino ...), **ustvarjalen** (jezikovno, ko prilagaja pregovore – npr. *Pes se usmili. ali primere – npr. bom priden kot lopatka za presajanje čebulic; veterinar v smučarskem kombinezonu ...*), **potrpežljiv** (z Adelajdo, ko pretirano praznuje; ko čaka, da Gregor pride v zavetišče ...), **osamljen** (v zavetišču ...), **pretkan** (ko želi, da bi se zasmilil mamici; ko je pobegnil mamici; ko je v zavetišču pobegnil Karlu ...), **pozoren opazovalec** (kako se Adelajda ureja ...), **nesrečen** (ker ni mogel zadržati driske; ker je razočaral mamico in jo ugriznil ...), **razdvojen** (po eni strani je želel vstran od mamice, po drugi strani jo je pogrešal; pol mene bi steklo k njej, pol pa proč ...), **igriv** (ko se igra z Benijem v parku, na travniku s sestro Mimi; ko ga Mojca spusti s povodca in se zakadi v travo in grmičevje; igral se je, da je pradavni pes, ki je ujel zajca ...), **zaupljiv** (do Gregorja, veterinarja ...), **ubogljiv** (gre z Gašperjem na sprehod ...), **intuitiven** (ob srečanju z mamo ...), **družaben** (uživa v Benijevi družbi ...), **ljubosumen** (ko je Metka vzela v naročje Hano ...), **prestrašen** (ko izve, da bo mamica postala mamica; ko izve, da bo šel k veterinarju ...), **iskren** (obžaluje, da je šavsnil Metko ...), **zaupljiv** (do Metke, Gašperja, Cilke, Ernesta in Benija ...), **nezaupljiv** (do Davorja ...), **duhovit** (*Ali ribam tudi rečejo, da so zdravi kot psi?; Krščen prašiček.; Dišala je lepše kot pasja radost.; Zemljevid imam v smrčku.; Za pasjo voljo.; Obstaja tudi Ferdo Ponedeljek?; Tekmovanje pasja frulica za pesnike in recitatorje.; Ronda, moja Ronda, ti si ena taka donda, res si prevelika zame, a si lepša od salame. idr.*), **ljubeč** (do sestre Mimi, močno sta se stisnila skupaj ...), **zvest** (mamici in sestri Mimi ...), **ponosen** (na poreklo, mama je škotska ovčarka ...), **razumen** (počaka na drugo nevesto, ki bo imela iste ali podobne mere kot on ...) ...

Lahko piše tudi o njegovih zunanjih značilnostih, npr. o tem, da je Aksel mešanček (*izve v zavetišču*), hišni ljubljencek, manjši/majhen pes (z utemeljitvijo, da ga je mamica nosila in vozila v vozičku).

O posameznih lastnostih piše poglobljeno, pri čemer se sklicuje na književno besedilo. Za vsako navedeno lastnost (z utemeljitvijo) dobi točko. Če navede samo (vsaj 4) lastnosti (brez utemeljitev iz knjige), dobi največ 2 točki.

- **predstavi mamico – do 3 točke;**

Piše o mamici (Metki Fišer), ki je **pretirano otročja** (*do Aksla, ko ga imenuje tulipanček, srček, cvetlični lonček ...*), **čustvena** (*zaradi nosečnosti, ko je Davorju po telefonu razlagala o Akslovi neposlušnosti v parku in ob tem hlipala ...*), **zaščitniška** (*Akslu priskrbi varuško ...*), **materinska** (*ko je pestovala Hano; ko je čez eno leto srečala Aksla ...*), **odgovorna** (*skrbi za Aksla*), **spodbudna** (*spodbuja Aksla, da bi se v parku igral*), **ustrežljiva** (*Davorju je prinesla pivo ...*), **vzkipljiva** (*ko je pojasnjevala vzrok Akslove driske ...*), **nesramna** (*Gašperja imenuje gnida ...*), **agresivna** (*udari Gašperja s torbico ...*), **iskrena**, (*Gašperju se opraviči zaradi neprimernega obnašanja ...*), **resna/zadržana** (*v parku ob pogovoru z Gašperjem ...*), **odločna** (*naroči, da Aksla zaradi napada odpeljejo v zavetišče ...*) ...

O posameznih lastnostih piše poglobljeno, pri čemer se sklicuje na književno besedilo. Za vsako navedeno lastnost (z utemeljitvijo) dobi točko. Če navede samo (vsaj 4) lastnosti (brez utemeljitev iz knjige), dobi največ 2 točki.

- **predstavi pogled na svet (Aksel in mamica; s primeri) – do 6 točk (3 točke + 3 točke);**

Piše npr. o tem, da je Akslov pogled na svet »naraven«, **veliko mu pomeni svoboda** (*pobegne od mamice v park; pobegne Karlu; uživa v svojem novem domovanju na prostem ...*), **pripadnost** (*pasjemu krdelu ...*), **družina** (*je srečen, da je spoznal sestro in mamo, videl očeta ...*), **zvestoba/prijatelji in zaupanja vredni ljudje in psi** (*Metka, Gašper, Cilka, Beni ...*), **razumevanje, spoštovanje in sprejemanje** (*tega, da je pes ...*), **uživanje v naravi** (*izvir je zanj nekaj najlepšega, kar je videl ...*), **svoboda** (*tekal je v gozdu ...*), **neobremenjen pogled na svet** (*Ni dobro za psa, da jemlje vse preveč resno.; Še dobro, da sem pes.; Ljudje so pa res trčeni, obnašajo se, kot da so kupček tortic, ki bodo na soncu razpadle v lužo sladke packarije. idr.*), **znanje** (*obvladovanje pasjih veščin; učenje iz knjig in gledanja televizijskih oddaj ...*), **igrivost** (*igra z Benijem ...*), **uživanje** (*v hrani; ko ga kdo čoha ...*) ...

Metkin pogled na svet je **sodoben, lahko bi rekli pod vplivom (modernih) družbenih prepričanj/globalizacije** (*biobriketi; vožnja z vozičkom; varstvo za Aksla ...*), v nasprotju z Akslom zelo »komplicira«, njeno življenje je omejeno na službo, gledanje televizije, telefoniranje, fotografiranje ..., **želi imeti nadzor nad življenjem** (*veliko načrtuje, npr. sprehod v park ...*) **in potekom dogodkov** (*njena pričakovanja o tem, kako naj bi se Aksel obnašal ...*), zanj so pomembni (navidezna) **odgovornost** (*Akslu omogoča udobno življenje, zanj dobro skrbi; odgovorna je tudi, ko ga zaradi napada da odpeljati v zavetišče ...*), **zaupanja vredni ljudje** (*Cilka, Davor ...*), **družina** (*Davor in njun sin Martin ...*) ...

Obema sta pomembni **pripadnost in skupnost**; z razumevanjem in empatijo dopuščata drug drugemu več svobode in »življenja«.

Za vse točke tekmovalca/tekmovalka zapiše utemeljitev, v čem se njun pogled na svet razlikuje in v čem je skupen.

- **predstavi razvoj odnosa med Akslom in mamico (s primeri) – do 4 točke;**

Piše npr. o tem, da je na začetku njun odnos videti izjemno **ljubeč**. Metka Akslu nudi udobno življenje: vozi ga, sprejema odločitve namesto njega – tudi glede hrane in preživljanja prostega časa – in v njeni odsotnosti poskrbi, da je pri (vzorni) Cilki. Skrbno ga varuje in mu posveča veliko pozornosti, a ga s tem hkrati »poneumlja« – obravnava ga bolj kot otroka kot psa. Aksel sprva uživa v tej bližini, a ko spozna pasje življenje, se **upor** v njem stopnjuje (k temu pripomore tudi novica, da bo Metka postala mamica). Najprej ji kljubuje, nato pobegne in naposled jo ugrizne, zato ga odpeljejo v zavetišče. Njune poti **se razhajajo** zaradi nasprotujočih si pričakovanj – on hrepeni po samostojnosti, ona po nadzoru in (navideznem) zagotavljanju varnosti. Čeprav potem živita ločeno in nimata stikov, je njuno poznejše srečanje (*Nekega dne, prejšnji teden v parku ...*) **znova** polno veselja in kaže, da je bil **njun odnos topel** (*Ti moj ljubi zlati kuža!; Metka je še zmeraj na seznamu ljudi, ki jih imam rad ...*). Skozi pripoved **dozorita** in spoznata, da se človek ne sme obnašati do psa kot do človeka in ne pes do človeka kot do psa; sta različna in v tej svoji različnosti se sprejemata.

Za vse točke tekmovalac/tekmovalka navede vse faze razvoja odnosa: od skupnega (navidezno) ljubečega sobivanja do Akslovega upora nad »pomehkuženim« življenjem in pobega ter ponovne pomiritve.

- **utemelji skupne vrednote Aksla in mravljič (s primeri) – do 4 točke.**

Piše npr. o **doživljanju narave** (*Jeziki, Mavrica, Bukev, Škržadi, Čudežni napoj, Nebo, Kres ...*), **pripadnosti** (*Oči, Dež ...*), **prijateljstvu** (*Darilo, Prdec, Groza, Sitnost, Kruh ...*), **družini** (*Jagoda, Rojstni dan ...*), **ljubezni** (*Ljubezen ...*), **medsebojni pomoči** (*Nov dan, Vrt, Spanje ...*), **zaupanju** (*Prdec ...*), **ustvarjalnosti** (*Mozaik, Vaja, Luna, Pisati, Luč, Barvice ...*), **radovednosti** (*Zgodbe ...*), **pogumu** (*Vsakdanjost ...*), **znanju** (*Regrat, Grozdje, Listje ...*) ...

Pri tem (za vse točke) navaja/citira/povzema relevantne primere, poglobljene povezave.

B UPORABA KNJIŽEVNEGA ZNANJA – do 10 točk

Tekmovalac/tekmovalka:

- **navede podatke o obeh avtoricah in njunem delu – do 4 točke;**

Opomba:

Podatki morajo biti **smiselno vpleteni v pisanje**, zgolj reproduciranje le-teh na celi strani ali več je značilnost manj kvalitetnih tekmovalnih nalog, kar upoštevamo pri vrednotenju.

- **navede podatke o obeh knjigah – do 4 točke;**

- **ustrezno in natančno uporablja literarnovedne pojme – do 2 točki.**

Npr.:

mladinska pripoved; poglavje; basen; (prvoosebni, tretjeosebni) pripovedovalec; (sodobna) avtorica/pisateljica; kratka zgodba; slog; jezik; književna oseba; (književna) perspektiva; sporočilo; pesniška sredstva; pripovedništvo (proza); humor; pesem v prozi; ritmizirana proza ...

Opomba

Pojmi so uporabljeni smiselno – na ustrezen način/neopazno **vpeti v tekmovalčevo/tekmovalkino pisanje** in niso zgolj naštetih (na nepravilnih mestih). Ne šteje torej zgolj kvantiteta.

C PREPRIČLJIVOST OSEBNEGA ODZIVA – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **se opredeli, katero delo je zanj/zanjo glede na vrednote prepričljivejše – do 4 točke;**

Za utemeljeno opredelitev glede na vrednote, ki so ga v enem od književnih besedil bolj prepričale, prejme 4 točke.

Pri tem vrednotni sistem iz izbranega književnega dela utemeljuje z različnimi »izvenbesedilnimi« osebni izkušnjami/prepričanji/družbenim kontekstom – aktualnim družbenim stanjem.

Z argumenti/dokazi se razpiše npr. o prepričljivem prikazu odnosov (človek, žival, skupnost), etičnosti le-teh, obče civilizacijskih vrednotah, pomenu sodelovanja, znanja, ustvarjalnosti ...; le-to pa lahko naveže tudi na prepričljivost književnih prvin (npr. zgodba, oseba, kraj, čas, motivi, sporočilo ..., jezik/slog), če so le-te vplivale na njegovo odločitev.

- **napiše izvirni naslov – do 3 točke;**

Izvirni naslov za vse točke mora biti domiselni, vsebinsko povezan z besediloma in obenem nakazuje glavno temo, sporočilo razlagalnega spisa (za parafraziranje naslova letošnjega tekmovanja lahko prejme največ 1 točko).

- **piše izvirno in ustvarjalno – do 3 točke.**

Svojo izvirnost in ustvarjalnost pokaže z nepričakovanim, domiselnim, zanimivim in s prepričljivim pristopom, ki se razlikuje od večine ostalih spisov.

Č ZGRADBA BESEDILA IN JEZIKOVNA PRAVILNOST – do 10 točk

Ustrezna zgradba – do 3 točke:

- **3 točke** – za logično členjeno in koherentno besedilo, ustrezno navajanje virov;
- **2 točki** – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo ali nasprotno, pomanjkljivo navajanje, ni virov;
- **1 točka** – za deloma nelogično členjeno in deloma nekoherentno besedilo, virov ni/so neustrezni.

Opomba

V kolikor tekmovalec predstavi avtorici, knjigi in literarnovedne pojme v strnjenem odstavku ali delu besedila, lahko prejme največ 1 točko (šibka koherentnost).

Jezikovna pravilnost – do 4 točke:

- **4 točke** – za jezikovno brežhibno nalogo z le nekaj drobnimi napakami;
- **3 točke** – za jezikovno dobro nalogo z le nekaterimi vrstami napakami, ki se v glavnem ne ponavljajo;
- **2 točki** – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ne ponavljajo;
- **1 točka** – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo.

Slogovna ustreznost – do 3 točke:

- **3 točke** – za slogovno brežhibno nalogo (poimenovalna, upovedovalna/slovnično-skladenjska ustreznost, koherentnost besedila – »rdeča nit«) z le nekaj drobnimi napakami;
- **2 točki** – za slogovno dobro nalogo z le nekatere vrste napakami, ki se ne ponavljajo;
- **1 točka** – za slogovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo.

Članicam in članom šolskih komisij želimo veliko zadovoljstva pri vrednotenju.